

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 21. september 2010
Kontor: Civil- og Politiafdelingen
Sagsnr.: 2010-150-1867
Dok.: JEE43488

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1438 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 24. august 2010. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Lars Barfoed

/

Carsten Kristian Vollmer

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1438 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Ministeren bedes kommentere debatindlægget ”Et bedre samfund uden racisme” fra JP den 20. august 2010, herunder be- eller afkræfte centerleder for DRC, Niels-Erik Hansens udtalelser om, at anmeldelser om jøder, der ”trues, forhånes eller nedværdiges” ikke kan retsforfølges, fordi rigsadvokaten afviser den enkelte jøde og jødiske organisationer som klageberettiget.”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”1. Det følger af straffelovens § 266 b, stk. 1, at den, der offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds fremsætter udtalelse eller anden meddelelse, ved hvilken en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af sin race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Efter straffelovens § 266 b, stk. 2, skal det ved straffens udmåling betragtes som en særligt skærpende omstændighed, at forholdet har karakter af propagandavirksomhed.

Politiet iværksætter – som i andre straffesager – efterforskning i sager om overtrædelse af straffelovens § 266 b efter anmeldelse eller af egen drift, når der er rimelig formodning om, at der er begået et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, jf. retsplejelovens § 742, stk. 2. Enhver – herunder enkeltpersoner og interesseorganisationer mv. – kan indgive anmeldelse til politiet.

En anmeldelse kan afvises, hvis der ikke findes grundlag for at indlede efterforskning, jf. retsplejelovens § 749, stk. 1. Endvidere kan en påbegyndt efterforskning indstilles i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, hvis der ikke findes grundlag for at fortsætte efterforskningen, og der ikke har været rejst sigtelse.

I de tilfælde, hvor sigtelse er rejst, kan påtale helt eller delvist opgives, f.eks. når sigtelsen har vist sig grundløs, eller når videre forfølgning i øvrigt ikke kan ventes at føre til, at sigtede findes skyldig, jf. retsplejelovens § 721, stk. 1.

2. Afgørelser om at afvise anmeldelse, indstille efterforskningen eller opgive påtale kan påklages til den overordnede anklagemyndighed efter reglerne i retsplejelovens kapitel 10 af personer, der efter almindelige forvaltningsretlige regler

kan anses for klageberettigede, hvilket vil sige personer, der kan anses for at være parter i sagen.

Ved afgørelsen af spørgsmål om partsstatus skal der navnlig lægges vægt på, hvor væsentlig den pågældendes interesse i sagen er, og hvor nært denne interesse er knyttet til sagens udfald. Anmeldere, forurettede, vidner mv. i straffesager vil almindeligvis kun kunne opnå partsstatus, hvis der foreligger en væsentlig, direkte, individuel og retlig interesse i sagens udfald.

Det bemærkes i den forbindelse, at interesseorganisationer, foreninger mv., der varetager andres, grupper eller mere almene interesser på idealistisk, faglig, organisatorisk, arbejdsmæssig eller lignende basis normalt ikke kan anses for klageberettigede i en straffesag.

3. I den sag, der er omtalt i det debatindlæg, som har affødt spørgsmålet, havde Dokumentations- og Rådgivningscenteret om Racediskrimination (DRC) på vegne af Det Mosaiske Trossamfund og en person af jødisk herkomst indgivet anmeldelse til politiet i anledning af, at en person på Rådhuspladsen i København havde råbt ”vi vil gerne dræbe jøderne verden over” og ”alle jøder skal slagtes”.

Københavns Politi forsøgte herefter at identificere gerningsmanden, der optrådte på et videoklip i sagen. Dette lykkedes imidlertid ikke, og Statsadvokaten for København og Bornholm besluttede herefter at indstille efterforskningen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2.

DRC klagede herefter på vegne af såvel Det Mosaiske Trossamfund som den ovennævnte person af jødisk herkomst over statsadvokatens afgørelse.

Rigsadvokaten fandt i overensstemmelse med de ovenfor beskrevne regler, at DRC i sin egenskab af interesseorganisation eller Det Mosaiske Trossamfund i sin egenskab af trossamfund ikke kunne anses for klageberettigede med hensyn til statsadvokatens afgørelse. Rigsadvokaten fandt endvidere, at personen af jødisk herkomst ikke kunne anses for klageberettiget.

Rigsadvokaten fandt heller ikke, at der var oplyst sådanne omstændigheder, at der var anledning til at give pålæg vedrørende behandling af sagen efter retsplejelovens § 99, stk. 2, hvorefter Rigsadvokaten kan meddele statsadvokaten og politidirektøren pålæg vedrørende behandlingen af konkrete straffesager. Som anført ovenfor havde det således beklageligvis ikke været muligt som led i politiets efterforskning at identificere gerningsmanden.

Rigsadvokatens afgørelse blev påklaget til Folketingets Ombudsmand, der efter en nærmere gennemgang af de forvaltningsretlige regler om, hvem der kan anses for parter og dermed klageberettiget, afviste at iværksætte en nærmere undersøgelse af sagen, idet han bl.a. anførte:

”På den baggrund mener jeg ikke, at jeg har grundlag for at kritisere at Rigsadvokaten ved sin afgørelse af 18. februar 2010 nåede frem til at DRC ikke var klageberettiget som repræsentant for x. Jeg har ved vurderingen lagt vægt på, at x’s tilstedeværelse under demonstrationen den 10. januar 2009 – og det forhold at hun overhørte udtalelserne der blev fremsat – ikke i sig selv gør at hun har en direkte, væsentlig og individuel interesse i udfaldet af anklagemyndighedens sag, uanset om hun måtte anses for at være forurettet.”

4. Som det fremgår af ovenstående, indgav DRC i den sag, der er omtalt i debatindlægget, på vegne af såvel Det Mosaiske Trossamfund som på vegne af en person af jødisk herkomst anmeldelse til politiet. Der blev herefter indledt efterforskning i sagen, men efterforskningen blev efterfølgende indstillet, fordi det ikke var muligt at identificere gerningsmanden.

Der er således ikke tale om, at DRC eller andre skulle være afskåret fra at indgive politianmeldelse om mulige overtrædelser af straffelovens § 266 b rettet mod bestemte grupper, f.eks. jøder. Når politiet modtager en sådan anmeldelse, iværksættes der naturligvis en nærmere efterforskning, hvis der er grundlag for det – hvilket som nævnt også skete i den sag, der omtales af DRC.

Hvis efterforskningen i sagen f.eks. indstilles, beror det på almindelige forvaltningsretlige regler, hvem der kan anses for klageberettiget. En interesseorganisation som DRC kan i den forbindelse normalt ikke anses for at have en sådan interesse i sagens udfald, at organisationen kan anses for klageberettiget.

Afslutningsvis vil jeg gerne understrege, at politi og anklagemyndighed har stor fokus på sager om overtrædelse af straffelovens § 266 b, og Rigsadvokaten har bl.a. fastsat særlige retningslinjer på dette område med henblik på at sikre en ensartet behandling af sagerne, jf. Rigsadvokatmeddelelse nr. 9/2006. Det er selvsagt uden betydning, hvilken religiøs eller anden herkomst den pågældende anmelder eller forurettede har.”